

navkreber. Na cesti najdem kos papirja z napisom „Gemeinde-Zeitung“, dokaz, da celó ti zapuščeni ljudje si vendar naročajo liste svojega jezika. Idi pa v kateri koli kot slovenske dežele, stavim, da ne boš naletel na noben slovensk časnik drugje, ko pri gospodu župniku ali učitelju. Žalostna nemarnost!

Ta žalostna zavest, pusti kraj in še bolj pusto vreme me tako omami, da zopet popolnoma pozabim poti. Spomnim se je še le, ko mi jamejo debele kaplje kapati na slamnik. Razprem toraj svoj dežnik in koráčim dalje po namočeni cesti.

V dežji dospem do Črmošnjic. Tù na nekem ponosnem poslopji berem napis „Volks-Schule“, pod njim pa priprosto v slovenskem jeziku „Šola“. — „Vraga“, si mislim, čemu „Volks-Schule“? Saj bo tako vsak človek rad verjel, da tu ni vseučilišča! Že kraj tega ne kaže.“ — Ker je še hudó deževalo, na severu pa se je kazalo nebo jasno, grem vedrit v gostilnico. Opiraje se na napis „Šola“ velim si prinesiti slovenski „pol litra“. „Holb Liter“ pa je odmev iz ust postojnega gostilničarskega dekleta, ki je, kakor sem pozneje zvedel, hči krčmarice. „Mar tu ne govorite slovenski?“ prašam na to gostilničarico. „Gott bewahre — wir seint ja Gotscheber“ — doni iz njenih ust. „Zakaj“ „Gott bewahre?“ prašam dalje, zdaj res nekoliko razžaljen, nemški: „Ali bi bila za vas velika nesreča, če bi govorili slovenski? Je mar nasprotno posebna sreča za vas, da govorite nemški in Boga hvalite za to?“ — „Wir seint Gotscheber“ — doni zopet srpo iz ust trebušne matrone, ki potem zgine in hčeri (memo rečeno, lepi deklici) veli, da naj ona gleda, kako bo dobila od mene denar za naročenega pol litra. Hči se potem vstopi pred vrata, kakor za stražo, in še le, ko jo pokličem, da plačam, pride in milostljivo sprejme denar. Jaz sem materi in hčeri to odpustil, ker je bilo vsaj vino res dobro.

Nekoliko sarkastičnih misli se napotim dalje. Pot je še nekoliko napeta, potem pa se spusti v nižavo proti Semiču. Krasen razgled na robu! Škoda, da zopet prične dež in se megle valé po bregovih. Kako bi bila sicer prijetna pot ob hribu med vinogradi in vinskimi shrambami! O dežji pa je vsaka pot neprijetna, tedaj se tudi one proti Semiču nisem posebno veselil, ampak hitel sem, da bi kmalu dol dospel.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Rovarstvo Lahonov na južnem Tirolskem.

Ker se v pokrajinah dozda Turških bíje boj na smrt in življenje, ni čuda, da je pozornost sveta obrnjena na Balkanski poluotók in da tudi važne dogodbe v domači hiši ne izbijajo tolike pazljivosti, kolikor bi je zaslužile.

Mi mislimo tù laške Tirole.

Kakor krta ne čuti gospodar na senožeti svoji, dokler ne vrže krtin k višku, tako je tudi s političnimi krti, ki rijejo pod zemljo Avstrijsko, da je kos za kosom zgublja. Avstrija po takem, namesti da bi se širila ali vsaj ohranila kolikoršna je bila, se čedalje bolj krči in zmanjšuje. Interesantne Benedke, krasni Milan, kje ste?! In vendar, vkljub temu kakošna precartana ljubezen do Lahov klije zmirom v srcu Avstrijske vlade! Ljubav tolika, da Slovenec, in če treba, celó Nemec sta pankrta proti Lahu, kjer gré za pravice narodne ali kako drugo prednost.

Že več mesecev vzdigujejo Lahoni v južnih Ti-

rolih mogočno svoje glave in ne skrivajo, da dogodbe na Turškem, po katerih utegne Avstrija v zadrege priti, bodo nikdar siti Italiji najbolja prilika, odtrgati Avstriji še to, kar Lah misli, da je njegovo. Ribe loviti je v kalni vodi najlože: si mislijo Italianissimi, zato pripravljajo lahonski časniki, kakor „Trientino“ in drugi svoje privržence na to, da se spuntajo zoper Avstrijo, kedar pride čas, da bi Avstrija ne mógla z vojaško silo varovati vseh svojih mej.

To rovarstvo pa je moralo že celó visoko dospeti, da so cesarske gosposke na južnem Tirolskem, katere so dozda zmirom lizale in dobrikale Lahonom, pričele jih poredoma zapirati ter jih dolžiti Avstriji nevarnih nakán. Vse to se je izprva bolj tiho vršilo, zadnji čas pa se stvar ne daje več skrivati in celó vladni „Fremdenblatt“ je unidan v listu 288. v vodilnem članku svoj glas povzdignil zoper preočitno rovarstvo Italijanissimov na južnem Tirolskem, povdarjaje potrebo, da vlada krepko na noge stopi in iz poti spravi (aufräumen) vse one elemente, ki podpihujejo punt.

Da bi se bilo to zgodilo že davno, ne bil bi laški Tirol tako razrovan kakor je danes. Policija, ki je dozda imela golobičjo potrpežljivost, začela je zdaj ostrejše strune napenjati; zaprli so vrednika časnika „Trientino“ in njegovega pomočnika, pa mnogo druge gospode v Trientu, Mori, Roveredi, Ali, Rivi itd.

„Fremdenblatt“ pa, kakor nikjer, tako tudi tukaj ne more zatajiti svojega liberalizma, ki je srečen le tedaj, če brco dá — cerkvi ali duhovščini. „Fremdenblatt“, ki nikoli ni pritožbe izustil, da se v urade čisto nemških krajev nastavljajo uradniki Lah, in da v ljudske šole taci krajev, ki so napol laški in napol nemški, se pošiljajo učitelji Lah, ki propagando delajo za italijanizem, zdaj mahoma toži tako-le: „Proč z duhovni, ki v krajih većinoma nemških besedo Božjo pollaščujejo! Kako, da je „Fremdenblattu“ zdaj mahoma en kurát (katerega pa še po imenu ne vé!) trn v peti, češ, da laški pridiguje? Kaj bi nemški liberalci rekli, ako bi toliko laških duhovnov na nemškem Tirolskem pastirovalo, kakor tù laških uradnikov uraduje! Naj nam nemški brambovec „Fremdenblatt“ pové, kaj neki vlada storí za nauk nemškega jezika in za nemške šole na laškem Tirolskem? Naj nam pové: ali je resnica ali laž to, kar se pripoveduje, da ena edina nemška šola v Trientu tako hira, da bode kmalu konec vzela?

Prišel bode sodni dan, da bode vlada — če le ne bode prepozno — sama priznala krivdo svojo, da ni bilo prav, gojiti grebén Lahom, to pa, kar po Božjem in naravnem pravu zahtevajo Slovenci, v nemar puščati kot glas vpijočega v puščavi!

Naši dopisi.

Iz Istre 29. okt. — Volitev deželnih poslancev Koperskega okraja izvršila se je konservativno. Izbrana sta dr. Lion, lekar, in pa Dragotin Fabris, dekan v Buzetu, — vsak z 39 glasovi proti laškima kandidatoma Klarici (Klarić) in dr. Del Bello (Debeli), ki sta dobila po 28 glasov. Med volilci bilo je 8 duhovnov, in da si ravno nedelja, prišlo jih je volit 5; Ročki plovan celó 7 ur daljine. Dolinčani, Kubedci in drugi brižani so se po stari slovenski navadi hrabro držali, tako tudi Ročani in Čiči. — Šarenjaki*) so celó novce ponujali, da bi Slovenci za lahone glasovali; al vsak je možato odgovoril: „jaz poštenosti nimam na prodaj“. Vsi poparjeni so se Buzetski volilci odpeljali iz Kopra,

*) Pisanci — odpadniki.